

فصلنامه علمی- پژوهشی مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی
دوره ۱۵، شماره ۱ (پیاپی ۵۰)، بهار ۱۳۹۹
شاپای چاپی ۵۹۶۸-۲۵۳۸ شاپای الکترونیکی ۵۹۵۸-۲۵۳۸
<http://jshsp.iaurasht.ac.ir>

مقاله پژوهشی

صص. ۱۵۰-۱۳۳

مقایسه دو نظریه حکمروایی شهری و تاب‌آوری نهادی در نظام مدیریت شهری با روش تحلیل محتوا و ارائه مدل ارتقا یافته (نمونه موردی: شهر قزوین)^۱

داریوش اردلان - دانشجوی دکتری شهرسازی، دانشکده معماری و شهرسازی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران
زهره داود پور* - دانشیار گروه شهرسازی، دانشکده معماری و شهرسازی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران
کرامت اله زیاری - استاد گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۳/۰۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۱/۲۲

چکیده

چالش‌های موجود در نظام مدیریت شهری سبب ارائه نظریه‌های مختلف در این زمینه گردیده، که هر یک از آن‌ها سعی دارند با در نظر گرفتن یک سری از متغیرها و معیارها الگوی مناسبی را پیشنهاد دهند. از آن جمله می‌توان به دو نظریه حکمروایی شهری و تاب‌آوری شهری اشاره نمود. هدف پژوهش حاضر، شناسایی متغیرها و معیارهای مؤثر در این دو نظریه و مقایسه آن‌ها با یکدیگر به منظور درک بهتر موضوع و ارائه الگوی کارآمدتر در زمینه مدیریت شهری در مواجهه با بحران‌ها در شهر قزوین است. در این تحقیق از روش تحلیل محتوا استفاده شده، تا از ترکیب تحقیقات اخیر در رابطه با تاب‌آوری و حکمروایی به‌عنوان واحد تحلیل، و با بهره‌گیری از تفاوت‌های موجود در آن‌ها، شناخت بیشتری حاصل شود و تصویری جامع و شفاف از موضوع به دست آید. بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر، معیارها و متغیرهای اشاره شده در موضوع تاب‌آوری بسیار جامع‌تر به موضوع مدیریت شهری پرداخته‌اند. از این رو با تلفیق نتایج حاصل از این دو نظریه و بررسی ساختار کنونی ستاد مدیریت بحران شهر قزوین الگوی پیشنهاد گردیده، که در مقابله با بحران‌ها آماده‌تر و توانمندتر باشد. به این ترتیب در مدل پیشنهادی ۱۰ متغیر مردم، سازمان‌های مردم‌نهاد، ضوابط و قوانین، حکومت محلی، حکومت فرامحلی، زیرساخت شهری، پایگاه امدادی، بانک اطلاعات، سیستم هشدار و بخش خصوصی در قالب ۱۴ کارگروه دسته‌بندی شده‌اند. این کارگروه‌های باید بر اساس شاخص‌های مشترک به‌دست‌آمده از تاب‌آوری و حکمروایی به مدیریت و هدایت متغیرهای تأثیرگذار در هر یک پردازند.

واژه‌های کلیدی: مدیریت شهری، تاب‌آوری نهادی، حکمروایی شهری، مدیریت بحران، قزوین

نحوه استناد به مقاله:

اردلان، داریوش، داودپور، زهره و زیاری، کرامت اله. (۱۳۹۹). مقایسه دو نظریه حکمروایی شهری و تاب‌آوری نهادی در نظام مدیریت شهری با روش تحلیل محتوا و ارائه مدل ارتقا یافته (نمونه موردی: شهر قزوین). *مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۱۵(۱)، ۱۳۳-۱۵۰.

http://jshsp.iaurasht.ac.ir/article_672740.html

۱. این مقاله برگرفته از رساله دکتری داریوش اردلان با عنوان "تبیین الگوی تاب‌آوری نهاد مدیریت شهری برای شهرهای میانی ایران مورد پژوهی: شهر قزوین" است، که به راهنمایی دکتر زهره داودپور و مشاوره دکتر کرامت اله زیاری در دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه آزاد اسلامی قزوین به انجام رسیده است.

Email: zdavoudpour@yahoo.com

* نویسنده مسئول:

مقدمه

شهرها مانند هر سیستمی، جهت ادامه حیات خود نیازمند وجود نظام مدیریت کارآمد هستند، که بتواند اجزای سیستم را به خوبی هدایت نماید. لیکن مهم‌ترین تفاوت شهر با سایر سیستم‌های مصنوعی، در این است که هر یک از اجزای این سیستم خود دارای استقلال عمل بوده و از حق انتخاب برخوردار است. همچنین هر شهروند به‌عنوان یکی از اجزای سازنده شهر دارای حقوق سیاسی و اجتماعی است که از این جهت دیدگاه او باید در توسعه آینده شهر مورد توجه قرار گیرد. این امر در کنار تفاوت سلیقه شهروندان، بروز رخدادهای طبیعی، تأثیرات ناخواسته از تصمیمات سیاسی ملی و جهانی و غیره بر پیچیدگی مدیریت شهرها می‌افزاید. این مسئله با نگاه به خطرپذیری بالای سکونتگاه‌ها در ایران اهمیت دوچندان می‌یابد. بر طبق آیین‌نامه استاندارد ۲۸۰۰، تقریباً به لحاظ آسیب‌پذیری ۷۶ درصد از شهرهای ایران در پهنه‌های با خطر نسبی بسیار بالا، بالا و نسبتاً بالای زلزله قرار دارند. وقوع زلزله‌های شدید در بویین‌زهرا، رودبار، بم، آذربایجان شرقی با تلفات جانی و مالی بسیار بالا، وقوع سیلاب‌های متعدد در استان‌های مختلفی همچون تهران، البرز، لرستان، گیلان و مازندران و غیره، و عدم توانایی در کاهش خسارات ناشی از این حوادث در دهه‌های اخیر، نمایانگر ناکارآمدی نظام مدیریت شهری در ایران است. همچنین، شهر قزوین از نظر وضعیت خطر زلزله در آیین‌نامه استاندارد ۲۸۰۰ در پهنه خطر بسیار بالا قرار دارد. از سوی دیگر، جنس خاک بستر این شهر در محلات قدیمی آن به‌صورت ریزدانه می‌باشد، که موجب می‌شود بیشینه شتاب زمین تشدید یابد، و آسیب‌پذیری شهر در برابر زلزله بیشتر گردد.

تقریباً هم‌زمان با شروع بحث‌های مختلف در زمینه مدیریت شهری، که در چند دهه اخیر در حوزه مطالعات شهری باب شده و سابقه آن به دهه ۱۹۷۰ میلادی بازمی‌گردد، مباحثی نیز در زمینه‌های حکمروایی و تاب‌آوری شهری مطرح گردیده است. البته در شروع امر، جنبه نهادی شهر به‌صورت آرام‌آرام مورد نقد قرار گرفت ولی در اواخر قرن بیستم و آغاز قرن جدید میلادی تبدیل به یکی از پارادایم‌های مهم در حوزه شهرسازی شده است.

از نظر مک لالین که از پیشگامان این عرصه می‌باشد، حکومت مجموعه‌ای است از نهادهای رسمی و حقوقی با قدرت قانونی، اما حکمروایی نوعی فرایند است که تضمین‌کننده نظام به‌هم‌پیوسته‌ای است که هم حکومت و هم اجتماع را شامل می‌شود. از آن زمان به بعد دید غالب در مورد مفهوم حکمروایی اشاره به سازوکاری در نحوه مدیریت جامعه دارد که هم دولت و هم جامعه مدنی را در سطوح مختلف محلی، ملی، منطقه‌ای و جهانی دربرمی‌گیرد (McLaughlin, 1973).

در زمینه حکومت‌های محلی ریچارد اشترن^۱ سه دوره زمانی را پیشنهاد داده است. به اعتقاد وی این مراحل شامل: الف) قبل از دهه ۱۹۸۰ است که دوره تثبیت حکومت‌های محلی بوده، ب) دهه‌های ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ میلادی، که در آن مرحله مدیریت شهری مطرح گردیده، ج) پس از دهه ۱۹۹۰ که دوره حکمروایی شهری است و نشان این مرحله، ارتباط میان حکومت و جامعه مدنی می‌باشد که بر معیارهای شفافیت و پایداری به اصول تأکید دارد (Barakpour, 2011: 5). بدین ترتیب یکی از تفاوت‌های عمده حکومت شهری از حکمروایی شهری در فراگیرتر و گسترده‌تر بودن مفهوم حکمروایی نسبت به حکومت خلاصه می‌شود. حکمروایی هم حکومت را شامل می‌شود و هم گروه‌ها و سازمان‌های غیررسمی که در توسعه شهر مؤثر هستند. از طرف دیگر در اسناد سازمان ملل حکمروایی در همه سطوح از محلی تا ملی برای اداره کشور مورد توجه بوده است. اگرچه مفهوم تاب‌آوری نیز توسط هالینگ در دهه ۱۹۷۰ در زمینه اکولوژی مطرح شد، لیکن باگذشت زمان، این مفهوم در حوزه‌های مختلفی از علوم مورد بحث قرار گرفت.

می‌رو، نیوول و استولتس^۲ (۲۰۱۶) در مروری که بر تعاریف مطرح در مورد تاب‌آوری انجام دادند، به این نکته اشاره کرده‌اند که سیر توجه به تاب‌آوری اگرچه از ابتدا تا دهه اول قرن بیست و یکم بیشتر ماهیت محیط زیستی داشته، لیکن در دو دهه اخیر مباحث مهندسی و جامعه‌شناسی بخش بیشتری از این تحقیقات را به خود اختصاص داده‌اند. سانچز و همکاران (۲۰۱۷) در مقاله‌ای با عنوان "آیا برخی از اشکال تاب‌آوری بیشتر از دیگر فرم‌ها پایدار هستند؟" با اشاره به اینکه تغییرات اقلیمی و پیشرفت تکنولوژیکی سریع، در مقایسه با عوامل دیگر، چالش‌های بزرگ‌تری را برای سیاست‌گذاران و مسئولین شهری به بار می‌آورد، نتیجه‌گیری می‌نمایند که سیاست‌های انفعالی، کوتاه‌مدت و محدود در زمینه تاب‌آوری که برای مقابله با توسعه بلندمدت شهری مناسب نمی‌باشند و چنین سیاست‌هایی ناپایدار هستند (Sanchez, Osmond & Heijden, 2017).

1. Richard Ashteren

2. Meerow, Newell & Stults, 2016

موضوع تاب‌آوری پس از عدم تحقق توسعه پایدار که مفهومی گنگ برای برنامه‌ریزان شهری بود، مطرح گردید و با توجه به آسیب‌پذیری بالای سکونتگاه‌های زیستی در نقاط مختلف جهان به سرعت موضوع پژوهش محققان گردید. شاید جدی‌ترین حرکت در زمینه بسط مفهوم تاب‌آوری در حوزه شهرسازی را باید چارچوب اقدامات هیوگو^۱ دانست که در سال ۲۰۰۵ میلادی از سوی سازمان نظارت بر توسعه سیاست‌های کاهش سوانح (از سازمان‌های زیرمجموعه سازمان ملل متحد) منتشر شد (UNISDR, 2005).

تعداد مقالاتی که در حوزه‌های حکمروایی و تاب‌آوری طی دهه گذشته منتشر گردیده بسیار زیاد است، البته برخی جنبه‌های مهم تاب‌آوری هنوز پنهان مانده و تعداد پژوهش‌های انجام‌شده در آن ابعاد بسیار محدود می‌باشد. یکی از آن مورد جنبه نهادی تاب‌آوری شهری است. در چارچوب اقدامات هیوگو به صراحت بر نقش مهم جنبه نهادی در تحقق تاب‌آوری شهری اشاره گردیده، هرچند بعد از آن در بسیاری از تحقیقات انجام‌شده در حوزه شهرسازی به صورت مستقیم به این جنبه اشاره نگردیده است.

نظام مدیریت شهری در ایران نیز با این چالش‌ها دست‌وپنجه نرم می‌کند. زیرا اگرچه این نظام حرکت بر یک ساختار قانونمند را در طی چند دهه اخیر تجربه نموده است، لیکن دیده نشدن همه متغیرهای تأثیرگذار و عدم توجه به معیارهایی که مدیریت شهری باید آن‌ها را مورد توجه قرار دهد، سبب گردیده مشکلات همچنان در بسیاری از موارد باقی بماند.

هدف اصلی در پژوهش حاضر، تمرکز بر متغیرها و معیارهایی است که در حکمروایی شهری و تاب‌آوری نهادی مورد توجه قرار گرفته‌اند و مقایسه این دو نظریه جهت دستیابی به مدل مفهومی دقیق‌تر در نظام مدیریت شهری می‌باشد. جهت بازنگری در ساختار مدیریت شهری قزوین قبل از هر چیز نیاز به بررسی نظریه‌های مطرح در این زمینه است تا با بررسی متغیرهای و معیارهای مطرح در آن‌ها، بتوان دیدگاه روشنی از مسئله پیدا کرد و در مرحله بعد با توجه به شرایط این شهر، به ارائه الگو پرداخت.

روش پژوهش

در این تحقیق از روش تحلیل محتوا استفاده شده است. این روش از ترکیب نتایج و استفاده از پژوهش‌های انجام‌شده‌ی پیشین به عنوان واحد تحلیل برای کسب تصویری کلی و شفاف از یک موضوع پژوهشی به مراتب مؤثرتر و مفیدتر از تعریف طرح‌های پژوهشی جدید در آن موضوع است و به کمک آن می‌توان تفاوت‌های موجود در تحقیقات انجام‌شده را استنتاج کرده و در رسیدن به نتایج کلی و کاربردی از آن بهره جست و به بیان دیگر فرا تحلیل به پژوهشگران امکان می‌دهد که داده‌های حاصل از چندین بررسی و مطالعه را با هم ترکیب کنند.

در تحلیل محتوا این امکان وجود دارد که در مقایسه با یک روش مطالعه‌ی واحد، شناخت بیشتری از پدیده‌ها به دست آید. در پژوهش حاضر، پس از بررسی بیش از صد مقاله، کتاب و گزارش که در دو زمینه حکمروایی و تاب‌آوری به زبان‌های فارسی و انگلیسی منتشر گردیده‌اند، در نهایت حدود ۶۰ منابع برگزیده و مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند.

در بخش ادبیات تحقیق، در ابتدا منابع برگزیده‌شده به دو بخش کلی تقسیم گردیده‌اند، یک بخش با محوریت موضوع تاب‌آوری و بخش دیگر در زمینه حکمروایی. در ادامه هر بخش به دو زیرمجموعه شامل منابع فارسی و انگلیسی تفکیک شده، و متغیرها و معیارهای مورد اشاره در آن‌ها استخراج و در پایان، پس از تحلیل محتوای از اطلاعات به دست آمده، نتایج دو بخش کلی با یکدیگر مقایسه شده‌اند و با توجه به ساختار موجود ستاد مدیریت بحران شهر قزوین، مدل مفهومی پیشنهادی جهت مدیریت تاب آور شهری ارائه گردیده است.

قلمرو جغرافیایی پژوهش

شهر قزوین مرکز استان قزوین و در دامنه‌های جنوبی رشته‌کوه‌های البرز و شمال دشت قزوین واقع شده است. به طور کلی بخش جنوبی حوزه استحفاظی قزوین دشتی و بخش شمال آن پای کوهی و ناهموار است. از نظر ساختاری منطقه مورد مطالعه بخشی از دامنه جنوبی البرز میانی است. ساختارهای زمین‌شناسی عمده منطقه و عملکرد نیروهای تکتونیکی متأثر از ساختارهای البرز می‌باشد. گسل‌های متعدد با توان لرزه زایی بالا در حوزه‌ای به شعاع ۶۵ کیلومتر از مرکز شهر قزوین وجود دارند (Qazvin Comprehensive Plan, 1990:14-19).

1. Hyogo Framework for Action (HFA)

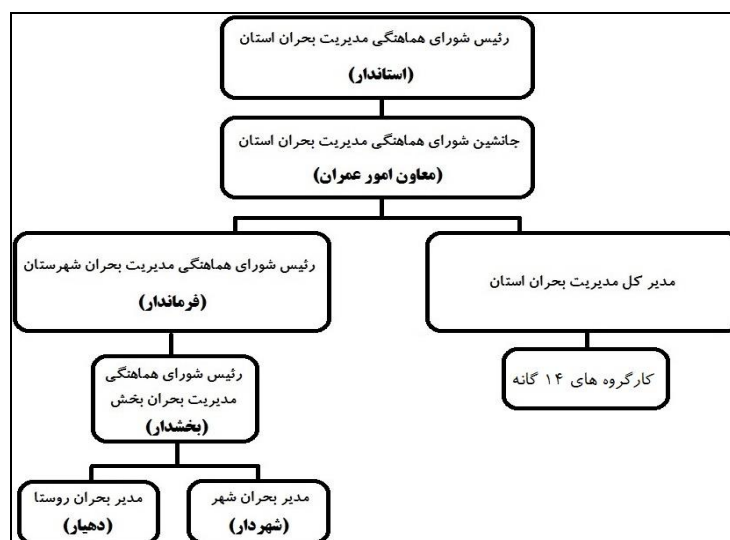
نظام مدیریت شهری در ایران دارای ساختار غیرمتمرکز می‌باشد که به سبب آن، شهرداری تنها نهاد مسئول در انجام امور نیست، و با توجه به اینکه شهرها در ایران (بر اساس جایگاهی که در تقسیمات سیاسی به خود اختصاص داده‌اند) ساختار مدیریتی مشابهی دارند، شهر قزوین نیز از این وضعیت مستثنی نیست (City & Municipal Laws in Iran, 2016). ساختار سازمانی شهرداری شهر قزوین در شکل (۱) است. طبق این نمودار جایگاهی برای موضوع تاب‌آوری و مقابله با بحران‌ها در تشکیلات شهرداری دیده نشده و این موضوع به ستاد مدیریت بحران سپرده شده است.

شکل ۱. ساختار سازمانی شهرداری قزوین

(Source: City & Municipal Laws in Iran, 2016 : 2)

تاریخچه مقابله با بحران در ایران همچون نظام مدیریت شهری در دوره معاصر فرازوفروید زیادی داشته است. آنچه امروزه به‌عنوان ستاد مدیریت بحران شناخته می‌شود بر اساس قانون مصوب سال ۲۰۰۷ میلادی (۱۳۸۶ خورشیدی) تحت عنوان "آیین نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور" می‌باشد. در این قانون جهت رفع معضلات حاکم در نظام مدیریت شهری ایران که شامل تداخل یا موازی کاری نهادها مختلف می‌باشد، نهاد متمرکزی را پیشنهاد داده است که در شهر قزوین زیر نظر استاندار قزوین عهده‌دار مسئولیتی است که از نظر شرح وظایف دربرگیرنده معیارهای مدیریت شهری تاب آور است.

شکل ۲. ساختار مدیریت بحران قزوین

(Source: The Executive Code of the Law on the Establishment of the Crisis Management Organization in Iran, 2007)

این ستاد شامل ۱۴ کارگروه ارتباطات و فناوری اطلاعات، بهداشت و درمان، مخاطرات کشاورزی، حمل‌ونقل، تشکل‌های مردمی، بیمه و بازسازی، امنیت و انتظامات، سیل و مخاطرات دریایی، تأمین سوخت، مخاطرات زلزله، تأمین مسکن، مخاطرات زیست‌محیطی، آموزش و اطلاع‌رسانی و امداد و نجات می‌باشد و بر اساس آنچه که در شرح وظایف این نهاد آمده است، چهار رویکرد ذیل در دستور کار ستاد مدیریت بحران قزوین می‌باشد: الف) پیشگیری، ب) آمادگی، ج) بازتوانی، د) بازنگری (The Executive Code of the Law on the Establishment of the Crisis Management Organization in Iran, 2007).

یافته‌ها و بحث

در بررسی محتوای این پژوهش‌ها می‌توان متغیرها و معیارهایی را مشاهده نمود که به دلیل نقش مهم و اثرگذاری که در تحقق مدیریت کارآمدتر شهرها دارند، مورد اشاره قرار گرفته‌اند. در جدول (۱) از منابع منتشر شده به زبان انگلیسی، متغیرهایی که علاوه بر دولت محلی در امر مدیریت شهری دخیل هستند، به‌عنوان عوامل اثرگذار بر تاب‌آوری مدیریت محلی استخراج گردیده‌اند.

جدول ۱. متغیرهای مورد اشاره برای جنبه تاب‌آوری نهادی در منابع انگلیسی

متغیرهای نهادی	سال	نویسنده	متغیرهای نهادی	سال	نویسنده
بانک اطلاعات، قوانین، سازمان‌های مردمی	2016	Tyler, Nugraha, Nguyen, Nguyen, Sari, Thinpanga, Tran & Verma	بانک اطلاعات، سیستم هشدار، پایگاه اضطراری، مردم	2016	Bodoque, Amerigo, Herrero, Garcia, Cortes, Canovas & Olcina
قوانین، مردم، سیستم هشدار سریع، بانک اطلاعات	2016	Batica & Gourbesville	مردم، سازمان‌های مردمی، پایگاه اضطراری، زیرساخت، سیستم هشدار، قوانین	2016	Gimenez, Hernantes & Labaka
زیرساخت	2016	Díaz, Sanek, Farntzeshaki & Yeh,	زیرساخت، شبکه هشدار، سازمان‌های مردمی	2016	Meerow et al
قوانین، زیرساخت، مردم، سیستم هشدار، سازمان‌های مردمی	2016	Greeshma & Kumar	سازمان‌های مردم، قوانین	2016	Spaans & BasWaterhout
مردم، بخش خصوصی، سازمان‌های مردمی	2016	Shaw, Rahman, Surjan & Parvin	قوانین، مردم، زیرساخت	2016	Hung
مردم، زیرساخت، بانک اطلاعات	2016	Srivastava & Shaw	بانک اطلاعات، مردم، پایگاه اضطراری	2016	Li
بانک اطلاعات، مردم، سیستم هشدار سریع، سازمان‌های مردمی	2016	Bodoque et al.	بانک اطلاعات، قوانین، مردم یا سازمان‌های مردمی	2016	Ho, Chen, Nobuyuki, Lur & Lu
مردم، زیرساخت	2007	Pasman & Kirillov	قوانین، زیرساخت	2016	Crowe, Foley & Collier

همچنین مطابق جدول (۲) منابع فارسی در زمینه تاب‌آوری داشته‌اند، مورد تحلیل قرار گرفته و متغیرهای اشاره شده در آن‌ها استخراج گردید. لازم به یادآوری است که این متغیرها علاوه بر متغیر دولت محلی می‌باشند که در جنبه نهادی تاب‌آوری تأثیرگذار هستند. با مرور متغیرهای اشاره شده جدول (۲) متغیر نهادهای فرامحلی جلب توجه می‌کند. البته آنچه را که باید در رابطه با نظام مدیریت شهری در ایران طی یک قرن گذشته مورد توجه قرارداد این است که هرچند همواره سعی بر پررنگ کردن نقش حکومت‌های محلی بوده، لیکن به دلیل سیستم متمرکز اداره کشور، همواره تأثیر برنامه‌ها و سیاست‌های فرامحلی بر دولت‌های محلی قابل ملاحظه بوده است.

جدول ۲. متغیرهای مورد اشاره برای تاب‌آوری نهادی در منابع فارسی

متغیرهای نهادی	سال	نویسنده	متغیرهای نهادی	سال	نویسنده
سیستم هشدار سریع، سازمان‌های مردمی	2015	Kazemi & Andalib	پایگاه اضطراری، سازمان‌های مردمی	2015	Shahabi, jelodar & Aracy
بانک اطلاعات، پایگاه اضطراری	2015	Vazifeshenas & Baher	قانون، سازمان‌های مردمی، سیستم هشدار سریع	2014	Barzegari & Ahmadmoazem
زیرساخت، سازمان‌های مردمی، قوانین	2015	Kahani, Ghazi & Nezhadakbari	قوانین، پایگاه اضطراری	2014	Behtash, Keynezhad, Pirbabaey & Aghababaey
بانک اطلاعات، سازمان‌های مردمی، قوانین	2015	Porsamakoush, Lesboey, Entezari & Zolfaghari	مردم	2016	Chenari & Poshtrodi
سازمان‌های مردمی	2014	Naraghi & Gamini	سازمان‌های مردمی، پایگاه اضطراری، قوانین	2016	Tavana & Neyestani
مردم - سازمان‌های مردمی	2015	Jafari	بانک اطلاعات، جامعه، زیرساخت	2016	Fatahian
بانک اطلاعات، پایگاه اضطراری، زیرساخت، سازمان‌های مردمی، قوانین	2016	Saraey & Manafi	سازمان‌های مردمی، بخش خصوصی، سیستم هشدار، نهادهای فرامحلی	2015	Akbari & Babadi
سازمان‌های مردمی، بخش خصوصی، نهاد فرامحلی	2013	Ramezani & Dehkordi	بانک اطلاعات، قوانین، مردم، سیستم هشدار سریع	2015	Farkhani & Taheri
مردم	2015	Alizadeh & Heydarian	زیرساخت، مردم	2015	Gholami, Gholami & Zamani

در زمینه حکمروایی نیز صاحب‌نظران ایرانی و غیر ایرانی متغیرهایی را که در زمینه تحقق مدیریت کارآمد شهری معرفی نموده‌اند، که مطابق جدول (۳) متغیرهای مورد اشاره در منابع انگلیسی قابل مشاهده است.

جدول ۳. متغیرهای مورد اشاره در حکمروایی شهری از دید صاحب‌نظران غیر ایرانی

متغیرهای نهادی	سال	نویسنده
جامعه، حکومت محلی	1973	McLaughlin
جامعه، حکومت محلی، حکومت فرامحلی	1996	Srivinas
جامعه، حکومت‌های محلی	1996	Beall
حکومت محلی	1997	Karaos
قوانین، جامعه، حکومت‌های محلی	1998	Atkinson
حکومت‌های محلی	1999	Mckinlay
جامعه، سازمان‌های مردم‌نهاد	2000	UN
حکومت‌های محلی، جامعه	2009	Ashteren

بحث حکمروایی شهری طی دو دهه گذشته در ایران مورد توجه صاحب‌نظران قرار گرفته است. بررسی منابع فارسی مختلف در این بازه زمانی اشاره به متغیرهایی دارد که بر مدیریت شهر از جنبه حکمروایی تأثیرگذار هستند. این موارد در جدول (۴) آورده شده است.

در کنار متغیرهایی که صاحب‌نظران توجه به آن‌ها را یکی از ملزومات تحقق مدیریت شهری کارآمد دانسته‌اند، معیارها و ویژگی‌هایی نیز برای نظام مدیریت شهری در هر دو نظریه مطرح گردیده است. به عبارت دیگر، یک نظام مدیریت شهری کارآمد، نظامی است که متغیرهای آن به نحوی هدایت و توانمند شده باشند که بتوانند اصول و معیارهایی که مطرح شده‌اند را محقق نمایند.

جدول ۴. متغیرهای مورد اشاره در حکمروایی شهری در منابع فارسی

متغیرهای نهادی	سال	نویسنده	متغیرهای نهادی	سال	نویسنده
سازمان مردم‌نهاد، حکومت‌های فرامحلی	2011	Esmaeilzadeh	حکومت‌های فرامحلی، جامعه	2004	Asadi
جامعه	2012	Shamaey, Adinevand & Hajizadeh	حکومت‌های فرامحلی، جامعه	2004	Sarafi & Toranian
قوانین، مردم	2012	Khanzadeh	جامعه، مسئولان، بخش خصوصی	2006	Esmaeilzadeh & Sarafi
حکومت‌های فرامحلی، بخش خصوصی، جامعه	2013	Meshkini, Pourmosavi & Moazen	جامعه، بخش خصوصی	2007	Pi yer & Gai
جامعه، سازمان‌های مردم‌نهاد	2013	Shokouhi & istagaldi	حکومت‌های فرامحلی، جامعه	2007	Afshar, Athari, Kazemian & Mahdizadeh
مردم و افراد تحصیل کرده، حکومت محلی	2013	Adinevand, Hajizadeh & Ghadami	جامعه، سازمان‌های مردم‌نهاد، حکومت‌های محلی	2007	Kazemian
سازمان‌های مردم‌نهاد، حکومت‌های محلی	2014	Kajori & Bigdeli	حکومت محلی، جامعه، سازمان مردم‌نهاد	2008	Sarafi
حکومت‌های فرامحلی، جامعه	2015	Movahed, Kafroudi, Kamanroudi & Sasanpour	حکومت‌های فرامحلی، حکومت‌های محلی	2010	Rahnamaei & Keshavarz

در زمینه شهر تاب آور در منابع مختلف اصول و معیارهایی ذکر گردیده، که بیان‌کننده آن است که شهری را می‌توان دارای ویژگی تاب‌آوری در مقابل چالش‌ها دانست که دارای ویژگی‌های که در جدول (۵) به آن‌ها اشاره گردیده، باشد.

جدول ۵. معیارهای شهر تاب آور

اصول و معیارها	سال	محققان	اصول و معیارها	سال	محققان
انعطاف‌پذیری، حفظ کارکرد، ظرفیت‌سازی، باز توانی	2011	Soheilipour & Montazerolhojah	افزودگی، کارایی، خودگردانی، وابستگی متقابل، استحکام، توانایی	2011	Rafieian, Matof & Naghshizadian
جامع‌نگر، نگاه پیشگیرانه، حاکمیت قدرتمند، بازتابندگی، پاسخگویی (در هر شرایطی)	2014	Poursharifi & Ghalehnoey	قانونمندی، نظام‌مندی، یکپارچگی، آمادگی، مشارکتی، مسئولیت‌پذیری	2014	Barzegari & Ahmadmoazem
مشارکتی، توانمند، بازتابندگی، جامع بودن، یکپارچگی	2015	Alizadeh & Heydarian	تغییرپذیری، پایداری، ظرفیت‌سازی	2014	Behtash et al

حکمروایی شهری نیز بر پایه اصول و معیارهایی است که از سوی صاحب‌نظران مختلف مطرح گردیده‌اند و در جدول (۶) آورده شده است.

جدول ۶. معیارهای حکمروایی شهری

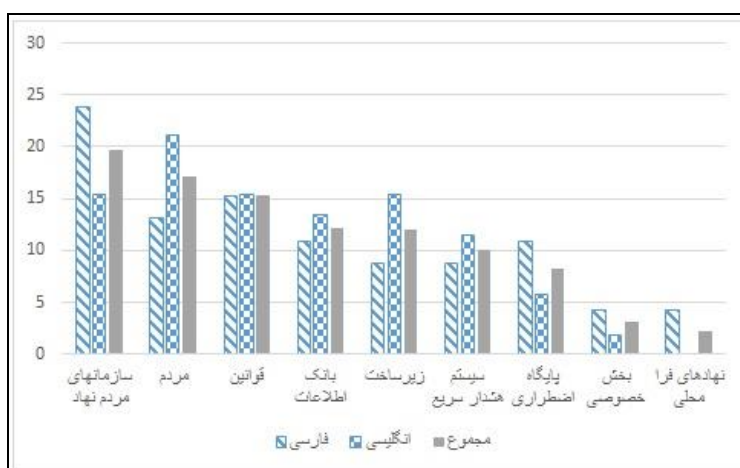
اصول و معیارها	سال	محققان	اصول و معیارها	سال	محققان
پاسخ‌گویی، مشارکتی	2013	Ebrahimzadeh & asadian	یکپارچگی نظام (حکومت و اجتماع)، مسئولیت‌پذیری	1973	McLaughlin
آزادی بیان، پاسخگویی، حاکمیت قانون	2012	Khanzadeh	جامع‌نگری، یکپارچگی	1996	Srivinas
اعتماد اجتماعی (عمومی-نهادی)، مشارکت، قانون‌مندی، شفافیت	2013	Shokouhi & istagaldi	پاسخگویی، مشارکتی	1996	Beall
رفع چالش‌های شهری و مدیریتی، مشارکت، پاسخگویی، شهروندی، شفاف بودن، کارآمدی	2007	Esmailzadeh & Sarafi	مسئولیت‌پذیری، پاسخ‌گویی، عدالت، شفافیت، قانون‌مداری	2015	Movahed, Kafroudi, Kamanroudi & Sasanpour

پس از بررسی منابع مختلف، نوبت به تحلیل و جمع‌بندی از آنچه تاکنون گفته شده است، می‌رسد. به ترتیب آنچه در ادبیات تحقیق آورده شده، چنانچه بخواهید میزان تأکید بر متغیرهای تاب‌آوری نهادی مورد اشاره در جداول (۱) و (۲) را ارزیابی کنید، در جدول (۷) و شکل (۳) می‌توان درصد و رتبه هر متغیر را مشاهده نمود. مطابق جدول (۷) مؤثرترین متغیرها از نظر منابع انگلیسی، مردم و در مرحله بعد سازمان‌های مردم‌نهاد و قوانین و زیرساخت‌های شهری می‌باشند، و اما از نظر منابع فارسی بیش از همه سازمان‌های مردم‌نهاد در تحقق تاب‌آوری شهری مؤثر است و بعد از آن قوانین و سپس مردم جامعه. در مجموع نیز برآیند خروجی منابع انگلیسی و فارسی بر نقش مهم سازمان‌های مردم‌نهاد و مردم و قوانین تأکید دارد که به‌نوعی تاب‌آوری را در متغیرهایی می‌بیند که نقش پیشگیری را می‌توان از طریق آن‌ها اعمال نمود.

متغیری همچون پایگاه‌های خدمات اضطراری که وظیفه امداد پس از وقوع حادثه را دارند و در واقع نقش جذب آسیب را بازی می‌نمایند، از نظر اهمیت در مرتبه‌های پایین‌تر قرار گرفته‌اند.

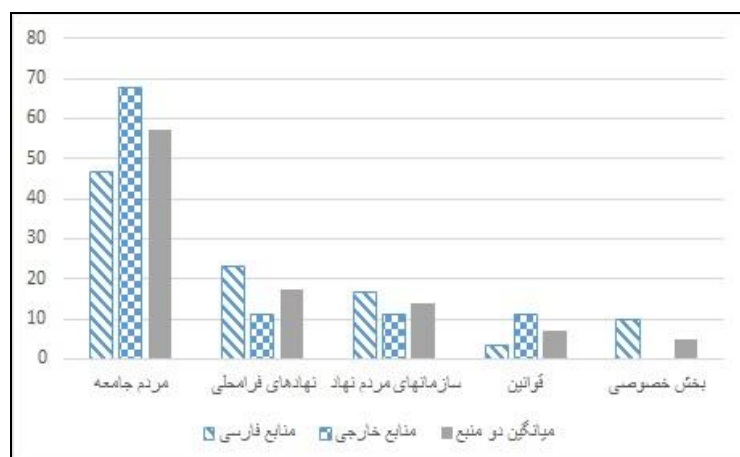
جدول ۷. درصد تأکید بر متغیرهای مؤثر در تاب‌آوری نهادی و حکمروایی خوب شهری

حکمروایی خوب شهری					تاب‌آوری نهادی				
رتبه اهمیت متغیر در مجموع	میانگین دو منبع	منابع خارجی	منابع فارسی	متغیر	رتبه اهمیت متغیر در مجموع	میانگین دو منبع	منابع خارجی	منابع فارسی	متغیر
۱	۵۷/۲	۶۷/۷	۴۶/۷	مردم جامعه	۱	۱۹/۶۵	۱۵/۴	۲۳/۹	سازمان‌های مردم‌نهاد
۲	۱۷/۲	۱۱/۱	۲۳/۳	نهادهای فرامحلی	۲	۱۷/۱۵	۲۱/۲	۱۳/۱	مردم
۳	۱۳/۹	۱۱/۱	۱۶/۷	سازمان‌های مردم‌نهاد	۳	۱۵/۳	۱۵/۴	۱۵/۲	قوانین
۴	۷/۲	۱۱/۱	۳/۳	قوانین	۴	۱۲/۲	۱۳/۵	۱۰/۹	بانک اطلاعات
۵	۵	۰	۱۰	بخش خصوصی	۵	۱۲/۰۵	۱۵/۴	۸/۷	زیرساخت
					۶	۱۰/۱	۱۱/۵	۸/۷	سیستم هشدار سریع
					۷	۸/۳	۵/۷	۱۰/۹	پایگاه اضطراری
					۸	۳/۱	۱/۹	۴/۳	بخش خصوصی
					۹	۲/۱۵	۰	۴/۳	نهادهای فرامحلی

شکل ۳. درصد تأکید بر متغیرهای مؤثر در تاب‌آوری نهادی

در حکمروایی شهری متغیرهای مورد اشاره در جداول (۳) و (۴) از نظر تعداد بسیار کمتر از تاب‌آوری نهادی می‌باشند. همان‌گونه که در جدول (۷) و شکل (۴) دیده می‌شود، از نگاه منابع انگلیسی و هم منابع فارسی مردم جامعه در رتبه نخست اهمیت قرار دارند، اما برخلاف منابع انگلیسی، منابع فارسی نقش پر رنگ‌تری را برای نهادهای فرامحلی در نظر گرفته‌اند و بخش خصوصی را هم از متغیرهای مؤثر دانسته‌اند. در مجموع در حکمروایی شهری، مردم بیشترین تأثیر را داشته و سازمان‌های حکومتی و مردمی در رده‌های بعدی قرار دارند.

شکل ۴. درصد تأکید بر متغیرهای مؤثر در حکمروایی خوب شهری

حال برای مقایسه هم‌زمان دو نظریه مطرح در زمینه مدیریت شهری، مطابق جدول (۸) متغیرها در دو ستون مجاور هم آورده شده‌اند (جهت قیاس بهتر دو نظریه، موارد مشابه در یک ردیف تنظیم گردیده‌اند). همان‌گونه که در جدول (۸) دیده می‌شود، تاب‌آوری نهادی شهر را از ابعاد بیشتری نگریسته و به جنبه کالبدی و انفورماتیک نیز توجه می‌نماید. با توجه به اطلاعات مندرج در این جدول، متغیرهای مؤثر در تاب‌آوری نهادی شهر علاوه بر آنچه در حکمروایی مطرح است، موارد بیشتری را شامل می‌شود.

جدول ۸. متغیرهای مؤثر در تحقق حکمروایی شهری و تاب‌آور نهادی شهری

ردیف	حکمروایی شهری	تاب‌آوری نهادی شهری	بُعد
۱	مردم عادی جامعه	مردم عادی جامعه	اجتماعی
۲	سازمان‌های مردم‌نهاد	سازمان‌های مردم‌نهاد	
۳	حکومت محلی	حکومت محلی	اداری و سیاسی
۴	نهادهای فرامحلی	نهادهای فرامحلی	
۵	قوانین و دستورالعمل‌ها	قوانین و دستورالعمل‌ها	حقوقی
۶	بخش خصوصی	بخش خصوصی	اقتصادی
۷	-	پایگاه‌های اضطراری یکپارچه	کالبدی
۸	-	زیرساخت‌ها	
۹	-	سیستم هشدار سریع	
۱۰	-	بانک داده‌های به‌روز و در دسترس	انفورماتیک

در جدول (۹) نیز معیارهای مطرح در دو نظریه در دو ستون مجاور هم آورده شده، شش معیار نخست در هر دو نظریه مشابه هستند، لیکن همان‌گونه که در جدول (۹) قابل مشاهده است، سه معیار در حکمروایی وجود دارد که در تاب‌آوری مورد اشاره نبوده و از طرف دیگر، تاب‌آوری شش معیار جدید دیگر را مطرح می‌نماید.

جدول ۹. اصول و معیارها در تحقق حکمروایی شهری و تاب‌آور نهادی شهری

ردیف	حکمروایی شهری	تاب‌آوری نهادی شهری	تشابهات و تفاوت‌ها
۱		یکپارچگی	اصول و معیارهای مشترک
۲		مسئولیت‌پذیری (پاسخگویی)	
۳		جامع‌نگری	
۴		مشارکتی	
۵		قانونمندی (قانون‌مداری)	
۶		کارایی (کارآمدی)	
۷	هدفمندی	خودگردانی	اصول و معیاری اختصاصی
۸	شفافیت	پایداری (استحکام)	
۹	عدالت	ظرفیت‌سازی (آمادگی)	
۱۰	-	انعطاف‌پذیری	
۱۱	-	باز توانی	
۱۲	-	بازتابندگی	

نتیجه‌گیری

جدول (۹) و (۸) راهنمایی خوبی جهت درک بهتر نقاط مشترک و تفاوت‌های این دو نظریه مطرح در زمینه مدیریت شهری می‌باشد. همان‌گونه که ملاحظه می‌گردد، در تاب‌آوری نهادی یا به عبارت دیگر در مدیریت شهری تاب‌آور ابعاد بیشتری جهت دستیابی به یک نظام مدیریت شهری تاب‌آور دیده شده است. در حکمروایی شهری فقط ابعاد اجتماعی، اداری-سیاسی، حقوقی و اقتصادی مورد توجه بوده‌اند و سایر ابعاد همچون بُعد انفورماتیک و کالبدی که دارای متغیرهای مؤثری در این نظام هستند، مورد اشاره قرار نگرفته‌اند. در واقع حکمروایی بیشترین تأکید را بر متغیرهای اجتماعی و سیاسی-اداری قرار داده است.

تاب‌آوری نهادی با دیدی وسیع‌تر به بازیگران اثرگذار در مدیریت شهری نگاه کرده و متغیرهایی که در ارتقا کارآمدی و اثربخشی این نظام دخیل هستند را مدنظر قرار داده است. بدین جهت می‌توان گفت مدیریت شهری تاب‌آور جامع‌تر از حکمروایی بوده و با تحقق یک نظام مدیریت شهری تاب‌آور می‌توان هم‌زمان متغیرهای حکمروایی شهری را نیز مورد توجه قرارداد.

در موضوع معیارها، جای بحث بیشتری در مقایسه این دو نظریه وجود دارد. این دو نظریه در شش معیار دارای اشتراک نظر هستند، اما در اصول و معیارهای اختصاصی همچنان توجه حکمروایی شهری بر معیارهایی است که بر اساس دیدگاه کلی این نظریه که تأکید بر ابعاد اجتماعی، سیاسی-اداری است، دارای همان جهت‌گیری می‌باشد. اما در تاب‌آوری نهادی با توجه به تأکید کلی این نظریه بر

توجه به ابعاد بیشتر، معیارهای اختصاصی بیان شده نیز دارای تنوع بیشتری می‌باشند، هرچند معیارهای اختصاصی حکمروایی همچنان قابل تأمل هستند و نمی‌توان آن‌ها را کنار گذاشت.

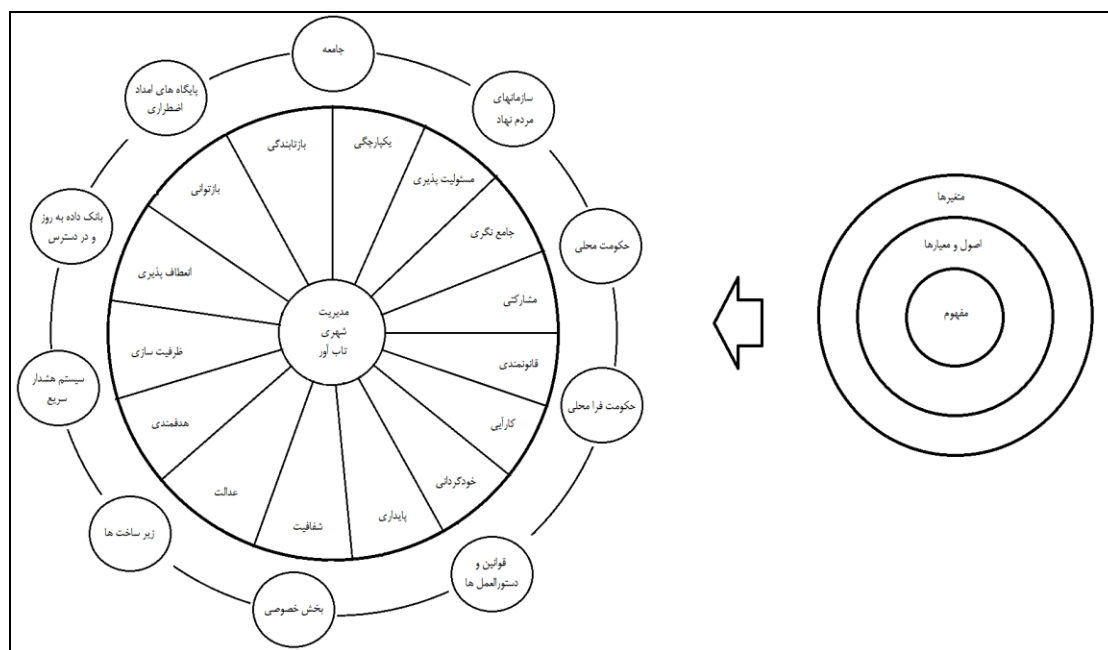
بر اساس تمامی دیدگاه‌های مطرح شده می‌توان چنین برداشت نمود که مدیریت شهری تاب آور جامع‌تر از حکمروایی شهری است، هرچند توجه به معیارهای اختصاصی مطرح شده در حکمروایی همچون شفافیت، هدفمندی و عدالت نیز باید مورد توجه قرار گیرد. تأکید هر دو نظریه به متغیرهای جامعه، سازمان‌های مردم‌نهاد، قوانین و بخش خصوصی و همچنین اشتراک نظر در معیارهایی همچون یکپارچگی، مسئولیت‌پذیری، قانون‌مداری، جامع‌نگری و کارایی بیانگر اهمیت این موارد می‌باشد، که لازم است در نظام مدیریت شهری ایران به صورت جدی‌تر مدنظر باشد.

در خاتمه آنچه از مقایسه حکمروایی خوب شهری و تاب‌آوری نهادی نتیجه گرفته می‌شود، مدل بهبودیافته مدیریت شهری تاب آور است که در شکل (۵) پیشنهاد شده است.

تعیین زیرمجموعه‌ها با وظایف مشخص و تعیین متغیرهایی که در هر زیرمجموعه باید موردنظر باشند، می‌تواند به تقسیم وظایف بدون تداخل یا موازی کاری نهادها کمک نماید.

از آنجا که تغییر ساختارهای اداری در مدل‌های پیشنهادی باید منطبق بر سازوکارهای قانونی کشور باشد، بر همین اساس مدل پیشنهادی برای شهر قزوین در قالبی که امروزه ستاد مدیریت بحران نامیده می‌شود، پیشنهاد می‌گردد، لیکن اجزای این مدل پیشنهادی تفاوت‌هایی با ستاد موجود دارد. همان‌گونه که در جدول (۱۰) قابل ملاحظه است، جهت جلوگیری از مغفول ماندن برخی متغیرها، الگو برای کارگروه‌های ۱۴ گانه، متغیرهای مؤثر را پیشنهاد می‌دهد.

ستاد مرکزی علاوه بر مدیریت کارگروه‌ها، وظیفه آینده‌پژوهی در خصوص بحران‌هایی که در آینده شهر قزوین را تهدید خواهند کرد، را بر عهده دارد. انطباق عملکرد کارگروه‌ها با معیارهای پانزده گانه پیشنهادی در مدل ارتقا یافته نیز از وظایف ستاد مرکزی می‌باشد.

شکل ۵. مدل بهبود یافته مدیریت شهری تاب آور

جدول ۱۰. ساختار مدیریت شهری تاب‌آور منطبق با قوانین مصوب در ایران برای شهر قزوین

نقش	توضیحات															
مرجع	ستاد مرکزی مدیریت بحران شهر قزوین															
کار گروه	اطلاعات ارتباطات و فناوری	بهداشت و درمان	کسب‌وکاری	مخاطرات	حمل و نقل	تشکل‌های مردمی	بنیه و بازسازی	امنیت و انتظامات	سبیل و مخاطرات دریایی	تأمین سوخت	مخاطرات زلزله	تأمین مسکن	زیست‌محیطی	اطلاعات ریسکی و آموزش و امداد و نجات	برنامه‌ریزی و اجرایی	
متغیر	قوانین	قوانین	قوانین	قوانین	قوانین	قوانین	قوانین	قوانین	قوانین	قوانین	قوانین	قوانین	قوانین	قوانین	قوانین	
	حکومت محلی	سیستم هشدار	سیستم هشدار	سیستم هشدار	سیستم هشدار	سیستم هشدار	حکومت محلی	حکومت محلی	حکومت محلی	حکومت محلی	حکومت محلی	سیستم هشدار	سیستم هشدار	مردم	زیرساخت	
	بانک	بانک	بانک	بانک	بانک	بانک	حکومت محلی	سیستم هشدار	سیستم هشدار	حکومت محلی	بانک	بانک	سیستم هشدار	سیستم هشدار	اطلاعات	
	سیستم هشدار	اطلاعات	اطلاعات	اطلاعات	اطلاعات	اطلاعات	اطلاعات	اطلاعات	اطلاعات	اطلاعات	اطلاعات	اطلاعات	اطلاعات	اطلاعات	اطلاعات	
	زیرساخت	حکومت محلی	حکومت محلی	حکومت محلی	حکومت محلی	حکومت محلی	حکومت محلی	حکومت محلی	حکومت محلی	حکومت محلی	حکومت محلی	حکومت محلی	حکومت محلی	حکومت محلی	حکومت محلی	

References

- Aeinevand, A., Hajizade, M., & Ghadami, M. (2013). Study of municipal performance in the framework of good urban governance, Case study: Babolsar city. *City Management*, 11(31), 41-64. (In persian)
- Afshar, S., Athari, K., Kazemian, G., & Mahdizadeh, J. (2007). Urban governance, theoretical foundations of its formation in Iran. *Urban Query*, 19, 8-17. (In persian)
- Akbari, Sh., & Babadi, M. H. (2015). Developing a sustainable model for sustainable development of local communities in the management of the natural disaster. Paper presented at second national conference on new horizons in empowering and sustainable development of tourism architecture and urban and rural environment (Iran), Hamedan (pp: 1-11) Shahid Mofteh College. (In persian)
- Alizadeh, H., & Heydarian, A. (2015). Sustainable urban integrated approach to urban change. Paper presented at the international conference on new achievements in civil engineering, architecture and urbanism (Iran), Tehran (pp: 1-9) Nikan Higher Education Institute. (In persian)
- Asadi, I. (2004). The regionalization strategy of the metropolitan areas. *Urban and Rural Management*, 17, 32-45. (In persian)
- Atkinson, R. (1998). The new urban governance and urban regeneration: managing community participation. Paper presented at cities in the XXIst century: cities and metropolis: Breaking or Bridging? (France) La Rochelle, organised by the French Ministry of public works.
- Barakpour, N., & Asadi, I. (2011). *Urban Management and Management*. Art university press, second edition. (In persian)
- Barzegari, Sh. K. M. R., & Ahmadmohazam, A. (2014). Study of vulnerability of urban environments against fire based on resilient city approach. Paper presented at fifth international conference on integrated management of natural disasters (Iran) Tehran (pp: 1-13) Permanent secretariat of the comprehensive crisis management conference. (In persian)
- Batica, J., & Gourbesville, Ph. (2016). Resilience in flood risk management-a new communication tool. *Procedia Engineering*, 154, 811- 817.

- Beall, J. (1996). Urban governance: why gender matters. In UNDP gender in development monograph series, No. 1, New York: United Nations development programme, Retrieved 2019, Dec.17 from <https://www.gdrc.org/u-gov/doc-whygendermatters.html>
- Behtash, M. R. F., Keynezhad, M. A., Pirbabaey, M. T., & Aghababaey, M. T. (2014). Improvement of resilience of Tabriz metropolis with implementation of incident management and command system model. Paper presented at fifth international conference on integrated management of natural disasters (Iran), Tehran, Permanent secretariat of the comprehensive crisis management conference. (*In persian*)
- Bodoque, J.M., Amerigo, M., Herrero, A.D., Garcia, J.A., Cortes, B., Canovas, J. A. B., & Olcina, J. (2016). Improvement of resilience of urban areas by integrating social perception in flash-flood risk management. *Hydrology*, 541,665-676.
- Chenari, Sh., & Poshtrodi, H. D. (2016). Urban resilience and professional ethics in Iran. Paper presented at international conference on management and dynamic economics (Malaysia), Penang University, USM (pp. 1-8), Iran new educational development center. (*In persian*)
- City and municipality laws and regulations. (2016). The national system of laws and regulations of the Islamic Republic of Iran, Tehran, Retrieved 2020, June.17 from <http://qavanin.ir/Law/TreeText/83412>. (*In persian*)
- Crowe, P.R., Foley, K., & Collier, M. (2016). Operationalizing urban resilience through a framework for adaptive co-management and design: Five experiments in urban planning practice and policy. *Environmental Science & Policy*, 62, 112-119.
- Díaz, P., Sanek, P., Farntzeshaki, N., & Yeh, D. H. (2016). Shifting paradigms, changing waters: Transitioning to integratedurban water management in the coastal city of Dunedin, USA. *Sustainable Cities and Society*, 26, 555-567.
- Ebrahimzadeh, I., & Asadian, M. (2013). Analysis and evaluation of good urban governance reliability in Iran; case study: Kashmar city. *Geographic and Urban Concourse*, 3,17-30. (*In persian*)
- Esmaelzadeh, H., & sarafi, M. (2006). Good governance: Good planning for the metro project in Tehran, *Space*, 10,1-28. (*In persian*)
- Executive Code of the Law Establishing an Organization for the Management of the Country (2007). Islamic consultative research center, Tehran, Retrieved 2020, June.17 from <http://rc.majlis.ir>. (*In persian*)
- Farkhani, Z. N., & Taheri, A. (2015). The role of urban management in the realization of resilient city. Paper presented at 7th national conference on urban planning and management (Iran), Mashhad (pp. 1-12) Mashhad islamic council, Ferdowsi university of Mashhad, Mashhad municipality and research center of the islamic council of Mashhad. (*In persian*)
- Fatahian, S. A. (2016). Strategies to promote seismic crisis management in the 20th district of Tehran. *Crisis Prevention and Management*, 6, 71-77. (*In persian*)
- Gholami, F., Gholami, M., & Zamani, B. (2015). Evaluation of the resilience of Tehran's four-way telephony with the hierarchical analysis method. Paper presented at the International conference on research in science and technology (Malaysia), Kualalumpur (pp: 1-18) Karin Conference institute. (*In persian*)
- Gimenez, R., Hernantes, J., & Labaka, L. (2016). A maturity model for the involvement of stakeholders in the city resilience building process. *Technological Forecasting & Social Change*, 121, 7-16.
- Greeshma, P., & Kumar, K. M. (2016). Disaster Resilience in Vulnerable cities through Neighborhood development: a case of Chennai. *Procedia Technology*, 24,1827-1834.
- Ho, C. H., Chen, J. L., Nobuyuki, Y, Lur, H. S., & Lu, H. J. (2016). Mitigating uncertainty and enhancing resilience to climate change in the fisheries sector in Taiwan: Policy implications for food security. *Ocean & Coastal Management*,130, 355-372.

- Hung, H. Ch. (2016). Building resilience: mainstreaming community participation into integrated assessment of resilience to climatic hazards in metropolitan land use management. *Land use Policy*, 50, 48-58.
- Jafari, M. (2015). Challenges for disaster risk reduction and resilience. Paper presented at the sixth international conference on the integrated management of natural disasters (Iran), Mashhad (pp: 1-8) Permanent secretariat of the international conference on comprehensive crisis management. *(In persian)*
- Kahani, M. M., Ghazi, I., & Nezhadakbari, Z. (2015). Resilience and flexibility of cities against natural disasters in Iran. Paper presented at 3.th international congress on civil engineering and architecture urban development (Iran), Tehran (pp: 1-11) Shahid Beheshti University. *(In persian)*
- Kajori, M. K., & bigdeli, M. (2014). A comparative study of urban development laws and programs with good governing principles, case Study: Tehran urban development plans. *Urban Studies*, 3(11), 39-51. *(In persian)*
- Karaos, A. M. (1997). Existing and alternative models of urban governance, UMP- Asia occasional papers, Retrieved 2019, Feb.18 from www.Findarticles.com.
- Kazemi, D., & Andalib, A. (2015). Developing a framework for modeling the city's resilience against crisis. Paper presented at 1st international conference on human, architecture, civil Engineering and City (Iran), Tabriz (pp: 1-13) Center for strategic studies in architecture and urban planning. *(In persian)*
- Kazemian, G (2007). Income on urban governance. *Urban query*, 19-20, 5-16. *(In persian)*
- khanzadeh, H. E. (2012). *Governance and Administration of City Affairs in the Age of Globalization*. First volume, Tehran: Tisa Publications. *(In persian)*
- Li, Y. (2016). Threshold and resilience management of coupled urbanization and water environmental system in the rapidly changing coastal region. *Environmental Pollution*, 208, 87-95.
- Mc Laughlin, B. (1973). *Control and Urban Planning*, London. Faber and Faber.
- Mckinlay, P. (1999). Globalization, subsidiarity and enabling the governance of our communities. Retrieved 2019, Feb.18 from www.mdl.co.nz.
- Meerow, S., Newell, J. P., & Stults, M. (2016). Defining urban resilience: A review. *Landscape and Urban Planning*, 147, 38-49.
- Meshkini, A., Pourmosavi, M., & Moazen, S. (2013). Assessment of neighborhood management pattern based on desirable urban governance indicators; Case study: Evin district of Tehran. *Urban Studies*, 2 (6), 32-44. *(In persian)*
- Ministry of Housing and Urban Development. (1987). *Qazvin comprehensive plan*; Sharmand Consulting Engineers. *(In persian)*
- Movahed, A., Kafroudi, S. G., Kamanroudi, M., & Sasanpour, F. (2014). Investigating the development of urban neighborhoods with an emphasis on good urban governance, case study: district 19 of Tehran municipality. *Urban Planning*, 19(1), 147-180. *(In persian)*
- Municipality of Qazvin (2018). Geographic Map; 12saturday, www.qazvin.ir/geographical-area. *(In persian)*
- Naraghi, H., & Gamini, H. (2014). Public participation, resilience of local communities. Paper presented at fifth international conference on integrated management of natural disasters (Iran) Tehran, Permanent secretariat of the comprehensive crisis management conference. *(In persian)*
- Organizational Structure of Qazvin Municipality. (2017). Organization of municipalities and Villages, Tehran, Renovation office, Administrative Transformation and Information Technology *(In persian)*
- Pasman, H., & Kirillov, I. (2007). *Resilience of Cities to Terrorist and Other Threats*. Springer, Dordrecht.
- Pi yer, J., & Gai, P. (2007). Types of theoretical approaches to governance. Translated by Mohammad Taghizadeh Motlagh, *Urban Query*, 19-20, 48-55.

- Poursamakoush, J. M., Lesboey, M. R. Z., Entezari, A., & Zolfaghari, A. A. (2015). Rural management performance in aligning rural settlements against natural disasters from the viewpoint of villagers. Paper presented at second international conference on sustainable development, solutions and challenges focusing on agriculture, natural Resources, environment and tourism (Iran), Tabriz (pp: 1-9) Permanent secretariat of the international conference on sustainable development, strategies and challenges. *(In persian)*
- Poursharifi, J., & Ghalenoei, M. (2014). Resilience city is a positive approach in reducing the vulnerability of cities to natural and man-made hazards. Paper presented at the National Conference on Modern Theories in Architecture and Urban Planning (Iran), Qazvin (pp: 1-12) Islamic Azad University. *(In persian)*
- Rafieian, M., Matof, Sh., & Naghshizadian, S. (2011). Resilient community component measures in the urban crisis management process. *Safe*, 55, 111-124. *(In persian)*
- Rahnamaei, M., & Keshavarz, M. (2010). A study of the good governing pattern and the structure of the government in the management and administration of city affairs in Iran. *Geography Quarterly and Regional Planning*, 1, 23-55. *(In persian)*
- Ramezani, N., & Dehkordi, A. E. (2013) Sustainable urban development involves promoting community resilience. Paper presented at first international conference and 4th national conference on urban development (Iran), Sanandaj, (pp: 1-10), Islamic Azad University. *(In persian)*
- Sanchez, A. X., Osmond, P., & Heijden, J. V. (2017). are some forms of resilience more sustainable than others. *Procedia Engineering*, 180, 881- 889.
- Saraey, M., & Manafi, S. (2016). Integrated crisis management with emphasis on the safety of vital arteries in Tehran. *Crisis Prevention and Management*, 6, 120-132. *(In persian)*
- Sarafi, M., & Toranian, F. (2004) A review of the theoretical views of metropolitan management, with an emphasis on institutional aspects. *Urban Management*, 17, 6-17. *(In persian)*
- Sarafi, M. (2008). Organizing informal settlements of the country in the light of good urban governance. *Seventh City*, 23, 3-14. *(In persian)*
- Shahabi, M., Jelodar, H. R., & Araey, P. A. (2015). Compilation of the resiliency pattern of the context of the old texture. Paper presented at the second scientific conference on modern horizons in geography (Iran), Tehran (pp:1-9) Association for the development and promotion of fundamental science and technology. *(In persian)*
- Shamaei, A., Adinevand, A., & Hajizadeh, M. (2012). Evaluation of municipal performance based on good urban governance, case study city of Pashoz. *Urban Management Studies*, 11, 1-20. *(In persian)*
- Shaw, R., Rahman, A. U., Surjan, A., & Parvin, A. G., (2016). *Urban Disasters and Resilience in Asia*. Batterworth: Heinemann.
- Shokouhi, M., & Istagaldi, M. (2013). Analytical review of good governance factors, case study: turkmen port city. *Geographical Studies in Arid Regions*, 14, 31-49. *(In persian)*
- Soheilipour, M. S., & Montazerolhojah, M. (2011). Resilient city an approach based on urban vulnerability reduction. Paper presented at national conference on crisis management (Iran), Tehran (pp: 1-7), Crisis management organization. *(In persian)*
- Spaans, M., & Waterhout, B. (2016). Building up resilience in cities worldwide – Rotterdam as participant in the 100 Resilient Cities Programme. *Cities*, 61, 109-116.
- Srinivas, H. (1996). Urban environmental governance. Retrieved 2015, Aug.10 from www.soc.titech.ac.jp
- Srivastava, N., & Shaw, R. (2016). Enhancing City Resilience through Urban-Rural Linkages. *Urban Disasters and Resilience in Asia*, Retrieved 2019, Feb.18 from <http://dx.doi.org/10.1016/B978-0-12-802169-9.00008-2>
- Tavana, M., & Neyestani, M. S. (2016). Assessment of resilience in urban factor. Paper presented at first national symposium on key issues in civil engineering, Architecture and Urban Planning in Iran (Iran), Gorgan, Farhangian University (pp: 1-11) Education and

- Research Department of Barogostar Pars Engineering Company in cooperation with Farhangian University of Golestan. (*In persian*)
- Tyler, S., Nugraha, E., Nguyen, H. K., Nguyen, N. V., Sari, A. D., Thinpanga, P., Tran, T. T., & Verma, S. S. (2016). Indicators of urban climate resilience: A contextual approach. *Environmental science & policy*, 66, 420-426.
- UN (2000). Governance, participation and partnerships. Retrieved 2017, Mar.18 from un.org.
- UNISDR (2005). Hyogo framework for action 2005–2015: building the resilience of nations and communities to disasters In extract from the final report of the world conference on disaster reduction, Retrieved 2020, Jan.17 from <https://www.unisdr.org/2005/wcdr/intergover/official-doc/L-docs/Hyogo-framework-for-action-english.pdf>
- Van Dijk, M.P. (2006). *Managing Cities in Developing Countries: the Theory and Practice of Urban Management*. Edward Elgar Publishing
- Vazifeshenas, R., & Baher, I. Sh. (2015). Investigation of the system, principles and criteria of resilience of spatial and physical structure of cities. Paper presented at 1st international conference on human, architecture, civil Engineering and City (Iran), Tabriz (pp: 1-7) Center for strategic studies in architecture and urban planning. (*In persian*)

How to cite this article:

Ardalan, D., Davoudpour, Z. & Ziari, K. (2020). Comparison of two urban governance theories and institutional resilience in urban management system using content analysis and presentation of upgraded model (Case study: Qazvin City). *Journal of Studies of Human Settlements Planning*, 15(1), 133-150.
http://jshsp.iaurasht.ac.ir/article_672740.html

Comparison of Two Urban Governance Theories and Institutional Resilience in Urban Management System Using Content Analysis and Presentation of Upgraded Model (Case Study: Qazvin City)

Daryoush Ardalan

Ph.D Candidate, Urban Planning, Faculty of Architecture and Urban Planning, Qazvin Branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran

Zohreh Davoudpour*

Associate Professor, Dep. of Architecture and Urban Planning, Qazvin Branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran

Keramatolah Ziari

Professor, Dep. of Geography and Urban Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran

Received: 11 February 2019

Accepted: 26 May 2019

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Cities, like any other system, need to have an efficient management system to survive, which can properly manage the components of the system. But the most important difference between the city and other artifact systems is that each component of the system has the right to choose. Also, every citizen is one of the components of a city with political and social rights, so should be considered in the future development of the city. Given that Iranian cities are currently facing many management problems. A natural accident can completely disrupt their performance. Challenges in the urban management system have led to the emergence of different theories in this regard, each of which attempts to suggest a suitable model by taking into account a series of variables and criteria. The 1970s was a turning point in the theorizing. Among these, one can mention two urban governance and urban resilience theories. Almost both theories were raised at one time, but several decades of time were needed to develop by the experts, until take a more complete form. Each of these theories will try to provide appropriate solutions to the challenges of urban management and to come up with a suitable model in this regard. The purpose of this study is to identify effective variables and criteria in these two theories and compare them with each other in order to better understand the subject and provide a more efficient model for urban management in Qazvin.

Methodology

In this research, content analysis method has been used, reviewing more than one hundred articles, books and reports that have been published in two fields of governance and resilience in Persian and English languages, finally about 60 selected sources have been selected and evaluated. The selected resources are divided into two general sections, one focusing on resilience and the other on governance. Then, each section is divided into two sub-categories, including Persian and English sources, and the variables and criteria mentioned in them are extracted. Finally, after analyzing the content of the obtained information, the results of the two general sections are compared with each other.

* Corresponding Author:

Email: zdavoudpour@yahoo.com

Result and Discussion

According to the findings of the present study, institutional resilience with a broader view has looked at the factors influencing urban management and the variables that play a role in improving the efficiency and performance of this system. Therefore, it can be said that institutional resilience is more comprehensive than urban governance, and by combining these two theories, more efficient urban management can be achieved. According to the content study, with the realization of a resilient urban management system, the variables of urban governance can be considered simultaneously.

Conclusion

According to the analysis of the findings, an upgraded conceptual model can be presented by considering all the criteria and variables proposed in these two theories, according to the crisis management situation in Qazvin. In this upgraded model, criteria's are include six criteria based on resilient ideas (which are Autonomous, Sustainability, preparation, flexibility, Rehabilitation & Reflection) and three criteria derived from governance theories (which are Purposefulness, transparency and justice) and six common criteria (which are interconnected, Accountability, Comprehensiveness, Participation, Legitimacy, Efficiency) and ten variables were selected as independent variables.

Independent variables include People, NGOs, Rules and Regulations, Local Government, National Government, Urban Infrastructure, Relief and Rescue Bases, Information Bank, Alert System and Private sector. In the contemporary period, dealing with the crisis in Iran, such as the urban management system, has had its ups and downs. What is now known as the Crisis Management Headquarters is based on the Iranian Crisis Management Law, which was passed in 2007. The law proposes a centralized institution. The head of the Qazvin Crisis Management Headquarters is the governor

In this model, it has been tried to solve the problems in the Iranian urban management system, which involves the interference or parallel work of various institutions. According to the Crisis Management Act in Iran, fourteen workgroups have been set up to deal with accidents. The responsibility of each workgroup is with a government agency. Unfortunately, the variables affecting each group are not mentioned in this law. So some of them may not be sufficiently considered.

In the proposed model, the variables that can be influential in each workgroup are introduced. The name of each workgroup and its variables is as follows:

1. Earthquake and landslide workgroup (People, Rules and Regulations, Local Government, National Government, Urban Infrastructure, Relief and Rescue Bases, Information Bank, Alert System.)
2. Information and Communication Technology workgroup (Rules and Regulations, Local Government, Urban Infrastructure, Information Bank, Alert System)
3. Healthcare workgroup (Rules and Regulations, Local Government, Relief and Rescue Bases, Information Bank, Alert System.)
4. Agricultural hazards workgroup (People, NGOs, Rules and Regulations, Local Government, Information Bank, Alert System.)
5. Transportation workgroup (NGOs, Rules and Regulations, Local Government, National Government, Urban Infrastructure, Information Bank, Alert System.)
6. Insurance and reconstruction workgroup (People, Rules and Regulations, Local Government, Information Bank, Relief and Rescue Bases, Alert System.)
7. Security workgroup (Rules and Regulations, Local Government, Relief and Rescue Bases, Information Bank, Alert System.)
8. Flood and maritime hazards workgroup (People, Rules and Regulations, Local Government, Urban Infrastructure, Relief and Rescue Bases, Information Bank, Alert System.)
9. Fuel supply workgroup (Rules and Regulations, Local Government, Urban Infrastructure, Information Bank, Alert System.)

10. Home supply workgroup (People, Rules and Regulations, Local Government, Information Bank, Alert System.)
11. Environmental hazards workgroup (People, NGOs, Rules and Regulations, Local Government, National Government, Relief and Rescue Bases, Information Bank, Alert System.)
12. Education and information workgroup (People, Rules and Regulations, Local Government, Information Bank, Alert System.)
13. Rescue workgroup (People, NGOs, Rules and Regulations, Local Government, National Government, Urban Infrastructure, Relief and Rescue Bases, Information Bank, Alert System.)
14. NGOs (People, Rules and Regulations, NGOs, Information Bank, Alert System.)

In this way, each workgroup can empower its variables according to the criteria proposed.

Keywords: Urban management, institutional resilience, urban governance, crisis management, Qazvin